

Sygn. akt V KKN 542/98

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2001 r.

Sąd Najwyższy w Warszawie

Izba Karna, w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - Andrzej Konopka (spraw.)

Sędziowie: SSN - Ewa Gaberle

SSN - Jacek Sobczak

na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 kpk)

w dniu 17 stycznia 2001 r.

po rozpoznaniu sprawy: **M. M.**

oskarżonego z art. 184 § 1 kk w zw. z art. 156 § 2 kk (kk z 1969 r.)

z powodu kasacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Wojewódzkiego w G.

z dnia 5 maja 1998 r., sygn. akt II Ka [...]

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w G.

z dnia 27 marca 1997 r., sygn. akt II K [...],

- 1) uchyła zaskarżony kasacją wyrok Sądu Wojewódzkiego w G.
i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w G.
do ponownego rozpoznania;**

2) zarządza zwrot na rzecz oskarżonego M. M. opłaty od kasacji w kwocie 300 PLN (trzysta złotych).

U Z A S A D N I E N I E

Sąd Rejonowy w G., wyrokiem z dnia 27 marca 1997 r., sygn. akt II K [...] uznał M. M. za winnego popełnienia czynu z art. 184 § 1 kk w zw. z art. 156 § 2 kk i art. 10 § 2 kk i za to na podstawie art. 184 § 1 kk w zw. z art. 10 § 3 kk wymierzył mu karę roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 73 § 1 i § 2 i 74 § 1 kk wykonanie orzeczonej kary warunkowo zawiesił na okres 4 lat; na podstawie art. 75 § 2 pkt 6 i 8 kk zobowiązał oskarżonego do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu i wszczynania awantur w okresie próby; na podstawie art. 59 pkt 1 i 2 kk orzekł 2 nawiązki po 100 PLN każda na wskazane w wyroku cele społeczne. Zgodnie z art. 76 § 2 kk oddał oskarżonego pod dozór kuratora sądowego.

Sąd Wojewódzki w G. po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego, wyrokiem z dnia 5 maja 1998 r., (sygn. akt II Ka [...]) zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od wyroku Sądu Wojewódzkiego obrońca oskarżonego wniósł kasację zarzucając mu, na podstawie art. 463 § 1 i 2 kpk, rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mogące mieć wpływ na treść orzeczenia, a to art. 9 kpk, poprzez uniemożliwienie oskarżonemu korzystania z pomocy obrońcy przed sądem II instancji. W uzasadnieniu kasacji jej Autor podniósł, iż Sąd Wojewódzki rozpoznał sprawę w dniu 5 maja 1998 r., pomimo tego, iż obrońca wniósł o wyznaczenie nowego terminu rozprawy ze względu na niemożność uczestniczenia w rozprawie w terminie wyznaczonym przez Sąd. Oskarżony nie

wyraził zgody na rozpoznanie sprawy pod nieobecność obrońcy, czemu dał wyraz opuszczając salę rozpraw.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Prokuratury Wojewódzkiej w G. wniósł o jej uwzględnienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna.

Prawo do obrony i prawo do korzystania z pomocy obrońcy należy do jednych z podstawowych zasad procesu karnego z jednej strony, z drugiej zaś stanowi jedno z najistotniejszych praw obywatelskich i jest dyrektywą wynikającą z przepisu Konstytucji (art. 42 ust. 2) oraz norm prawa międzynarodowego zawartych w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (art. 6 ust. 3 lit. c) oraz Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych (art. 14 ust. 3 lit. b), których Rzeczypospolita Polska jest sygnatariuszem. Podkreślenia nie wymaga, że oskarżony ma prawo do korzystania z obrońcy w toku całego postępowania.

Z naruszeniem prawa do obrony mamy do czynienia m.in. w sytuacji, gdy oskarżony formalnie ma obrońcę, ale wykonywanie przezeń funkcji obrończych nie jest możliwe (por. Kodeks postępowania karnego. Komentarz pod redakcją prof. P.Hofmańskiego, Warszawa 1999, t. I str. 50-51). Taka sytuacja miała miejsce w rozważanym układzie procesowym. Zarządzeniem z dnia 8 kwietnia 1998 r. (k. 149), doręczonym obrońcy oskarżonego 20 kwietnia 1998 r. (k. 150) wyznaczono termin rozprawy odwoławczej na dzień 5 maja 1998 r. Obrońca oskarżonego niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia złożył do Sądu wniosek o wyznaczenie nowego terminu rozprawy, ze względu na fakt, iż w wyznaczonym przez Sąd terminie będzie przebywał na urlopie poza G., a nie zdołał ustanowić substytutu (k. 152). Z treści wniosku obrońcy wynika jednoznacznie wola brania udziału w rozprawie apelacyjnej.

Sąd Wojewódzki nie ustosunkował się do tego wniosku.

Wprawdzie nie zachodziły przesłanki z art. 79 i 80 kpk, nakazujące obligatoryjny udział obrońcy oskarżonego w rozprawie to jednak nie można było rozpoznać sprawy pod nieobecność obrońcy, w sytuacji, gdy oskarżony domaga się jego udziału o czym świadczy fakt, że opuścił salę rozpraw – tuż po złożeniu przez sędziego ustnego sprawozdania; gdy zorientował się, że rozprawa będzie się toczyła bez udziału obrońcy (por. protokół rozprawy apelacyjnej – k. 153).

W rozprawie apelacyjnej brała udział oskarżycielka posiłkowa i jej pełnomocnik, a zatem tym bardziej należało mieć wzgląd na pozycję oskarżonego pozbawionego w tym czasie prawa do obrony swych interesów ze strony ustanowionego obrońcy, z przyczyn od niego niezależnych i wbrew jego woli.

Tego rodzaju obrazę przepisu prawa procesowego (art. 9 kpk z 1969 r.) należy potraktować – zgodnie z zarzutem II kasacji – jako rażące naruszenie prawa, mogące mieć wpływ na treść orzeczenia i orzec jak w części dyspozytywnej wyroku Sądu Najwyższego.

O opłacie od kasacji orzeczono na podstawie art. 527 § 4 kpk.

Przewodniczący SSN: (Andrzej Konopka)

Sędziowie SN: (Ewa Gaberle)

(Jacek Sobczak)

aw
f/jw